

Oznamujeme, že jsme vydali tuto publikaci:

Organická analýza

Autoři: Kolektiv autorů pod vedením Josefa Čáslavského a Jiřího G. K. Ševčíka

Náklad: 500 ks, formát B5, brožovaná

ISBN 978-80-88279-17-4

Cena: 480,00 Kč bez DPH a balného

Kniha obsahuje co nejširší přehled metod organické analýzy včetně nejnovějších poznatků, od teoretických základů, přes instrumentaci k aplikacím a příkladům použití v praxi.

Analytikům prohloubí jejich znalosti používaných metod a vedoucím pracovníkům poskytne podklady pro řešení úkolů jejich laboratoře. Je určena také pro studenty a vyučující z univerzit a vědecké pracovníky. Bude používána jako učebnice na kurzech organické analýzy.

Ing. Václav Helán - vydavatel

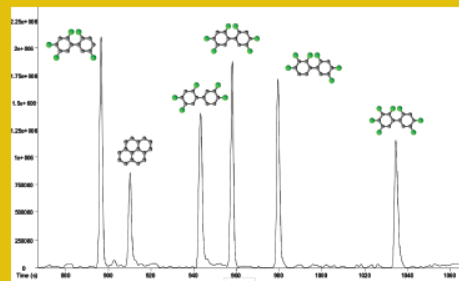
Ing. Václav Helán – 2 THETA, Jasná 307, 735 62 Český Těšín
tel: 558 732 122
E-mail: 2theta@2theta.cz
www.2theta.cz

Organická analýza

Organická analýza

Kolektiv autorů pod vedením
Josefa Čáslavského
a Jiřího G. K. Ševčíka

2 THETA

2 THETA

2022

OBSAH.....	3
PŘEDMLUVA.....	12
1 POSTUPY A METODY ANALÝZY ORGANICKÝCH LÁTEK	13
1.1 Postup analýzy	13
<i>Jiří G. K. Ševčík</i>	
1.1.1 Pravděpodobný svět a deterministický zákon	13
1.1.2 Analytický úkol	14
1.1.2.1 Zadání analytického úkolu.....	15
1.1.2.2 Vzorkování a úprava vzorku	15
1.1.2.3 Analytické metody.....	16
1.1.2.4 Kalibrační metody	18
1.1.2.5 Výsledek analýzy.....	21
1.2 Přehled metod pro analýzu organických sloučenin.....	25
<i>Josef Čáslavský</i>	
1.2.1 Vázková analýza – gravimetrie	25
1.2.2 Odměrná analýza – volumetrie.....	26
1.2.3 Elementární analýza organických látek.....	26
1.2.4 Optické metody – molekulová spektrometrie	26
1.2.5 Elektroanalytické metody.....	26
1.2.6 Separační techniky	26
1.2.7 Hmotnostní spektrometrie (MS)	27
1.2.8 Tandemové techniky	27
1.2.9 Nukleární magnetická rezonance (NMR)	27
2 ODBĚR A PŘÍPRAVA VZORKŮ K ANALÝZE – EXTRAKČNÍ TECHNIKY, PASIVNÍ VZORKOVÁNÍ ORGANICKÝCH POLUTANTŮ.....	29
<i>Martin Adam, Petra Bajerová, Karel Ventura</i>	
2.1 Odběr vzorků vzduchu a plynů pro analýzu organických látek.....	29
2.1.1 Využití difúzních denuderů pro zakoncentrování plyných organických polutantů ze vzduchu ..29	
2.1.2 Extrakce tuhým sorbentem.....	31
2.1.3 Extrakce plynem se zkoncentrováním na tuhém sorbentu	34
2.2 Vzorkování ovzduší.....	34
2.2.1 Princip pasivního záchytu – difuze	35
2.2.2 Záchyt – adsorpce.....	35
2.2.3 Desorpce.....	36
2.2.4 Axiální pasivní vzorkovače	36
2.2.5 Radiální pasivní dozimetr – Radiello®.....	37
2.2.5.1 Složení vzorkovače.....	38
2.2.5.2 Příslušenství vzorkovače	38
2.3 Příprava vzorků k analýze - extrakční techniky.....	39
2.3.1 Klasické extrakční techniky	39
2.3.1.1 Extrakce kapalina-kapalina.....	39
2.3.1.2 Extrakce v Soxhletově extraktoru	40
2.3.1.3 Automatizovaná Soxhletova extrakce	41
2.3.1.4 Extrakce tuhou fází.....	42
2.3.2 Mikroextrakční techniky	42
2.3.2.1 Mikroextrakce tuhou fází	43
2.3.2.2 Sorpční extrakce na míchadle a sorpční extrakce v headspace prostoru.....	44
2.3.2.3 Mikroextrakce tuhou fází s využitím stříkačky	44
2.3.2.4 Mikroextrakce jednou kapkou	45
2.3.2.5 Disperzní kapalinová mikroextrakce	46
2.3.2.6 Mikroextrakce využívající duté vlákno	46

2.3.3	Headspace extrakce – extrakce z plynné fáze	47
2.3.3.1	Statistická headspace extrakce	47
2.3.3.2	Dynamická headspace extrakce	47
2.3.4	Extrakce založené na použití alternativních rozpouštědel	47
2.3.4.1	Iontové kapaliny	48
2.3.4.2	Extrakce nadkritickou tekutinou	48
2.3.4.3	Vysokotlaká extrakce horkou vodou	49
2.3.5	Asistované extrakce	50
2.3.5.1	Extrakce mikrovlnným zářením	50
2.3.5.2	Ultrazvukové extrakce	50
2.3.5.3	Vysokotlaká extrakce rozpouštědlem	51
3	PLYNOVÁ CHROMATOGRAFIE	57
	<i>Jiří G. K. Ševčík, Petr Vozka</i>	
3.1	Principy plynové chromatografie	57
3.1.1	Parametry elučního profilu	57
3.1.2	Charakteristiky plynově chromatografického systému	60
3.1.3	Charakteristiky rozdělení	61
3.1.4	Optimalizace rozlišení	62
3.1.5	Identifikace analytů	62
3.1.6	Stanovení analytů	63
3.2	Schéma instrumentálního uspořádání GC	65
3.2.1	Mobilní fáze	65
3.2.2	Nástřík vzorku	68
3.2.3	Separální systém	72
3.3	Měřicí systém	75
3.3.1	Signál v GC	76
3.3.2	Zpracování signálu	81
3.3.3	Detektory v plynové chromatografii	84
3.4	Rychlá plynová chromatografie	88
3.5	Miniaturizovaná plynová chromatografie	89
3.6	Vícerozměrná plynová chromatografie	89
4	SUPERKRITICKÁ FLUIDNÍ CHROMATOGRAFIE	93
	<i>Kateřina Plachká, Josef Planeta, Lucie Nováková</i>	
4.1	Úvod	93
4.2	Mobilní fáze v SFC	93
4.2.1	Čistý oxid uhličitý	94
4.2.2	Směsi CO ₂ a organického modifikátoru	96
4.3	Stacionární fáze v SFC	99
4.3.1	Náplňové kolony	99
4.3.2	Kapilární kolony	100
4.4	Instrumentace v SFC	101
4.4.1	Zdroj nadkritické tekutiny a organického modifikátoru	101
4.4.2	Dávkovací zařízení – automatické dávkovače	102
4.4.2.1	Automatické dávkovače	102
4.4.2.2	Dávkování systémem s časovým omezením nástříku (timed-delay)	103
4.4.2.3	Dávkování pomocí vstupního děliče	103
4.4.3	Termostat kolony v SFC	104
4.4.4	Regulace tlaku v SFC	104
4.4.4.1	Regulátor zpětného tlaku – BPR	104
4.4.4.2	Restriktory	104
4.4.5	Detektory v SFC	106
4.4.5.1	Spojení SFC-MS	107
4.5	Využití SFC v současné praxi	109
4.6	Další využití SFC	113

4.6.1	Využití SFC k izolaci analytů - preparativní SFC.....	113
4.6.2	Využití SFC pro měření distribučních konstant v systému scCO ₂ – IL	115
4.7	Závěr	116
5	KAPALINOVÁ CHROMATOGRAFIE (LC).....	119
	<i>Pavel Jandera, Petr Česla</i>	
5.1	Princip kapalinové chromatografie.....	119
5.2	Nízko- a vysokotlaké techniky, analytická a preparativní LC.....	120
5.3	Termodynamický a kinetický aspekt chromatografie, chromatografická data.....	121
5.4	Kolony v HPLC	123
5.4.1	Tok mobilní fáze kolonou, náplně kolon pro HPLC - pórovité, povrchově pórovité, monolitické.....	124
5.4.2	Stacionární fáze.....	125
5.5	Instrumentace v HPLC	127
5.5.1	Zásobníky, úprava a čerpání mobilní fáze	127
5.5.2	Systémy pro tvorbu gradientu mobilní fáze	128
5.5.3	Dávkování vzorků	129
5.5.4	Detektory pro HPLC	129
5.6	Chromatografické fázové systémy	133
5.6.1	Chromatografie v systémech s obrácenými (převrácenými) fázemi	134
5.6.2	Chromatografie v systémech s normálními fázemi	135
5.6.3	Iontově-výměnná chromatografie, iontová chromatografie a chromatografie iontové výluky	137
5.6.4	Chromatografie prostorové výluky	139
5.6.5	Separace založené na tvorbě komplexů, chirální separace, bioafinitní chromatografie	140
5.7	Vývoj a optimalizace pracovních podmínek při HPLC.....	141
5.8	Programované a kombinované HPLC separační techniky	142
5.8.1	Gradientová eluce.....	142
5.8.2	Dvourozměrná kapalinová chromatografie	143
5.9	Závěr.....	146
5.10	Kapalinová chromatografie v plošném uspořádání: Chromatografie na papíru a na tenkých vrstvách.	148
	<i>Pavel Jandera, Aneta Hartmanová</i>	
6	HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE.....	153
	<i>Josef Čáslavský, Vítězslav Otruba</i>	
6.1	Teoretické základy.....	153
6.2	Konstrukce hmotnostního spektrometru.....	154
6.2.1	Ionizační techniky	155
6.2.1.1	Elektronová ionizace (EI).....	155
6.2.1.2	Chemická ionizace (CI).....	156
6.2.1.3	Elektrosprej	157
6.2.1.4	Chemická ionizace za atmosférického tlaku	158
6.2.1.5	Fotoionizace za atmosférického tlaku (APPI).....	159
6.2.1.6	Maldi.....	160
6.2.1.7	Indukčně vázané plazma (ICP).....	161
6.2.1.8	Iontové zdroje pro přímou analýzu vzorku.....	161
6.2.2	Analyzátoři	163
6.2.2.1	Magnetický analyzátor (B).....	163
6.2.2.2	Elektrostatický analyzátor (ESA, E).....	164
6.2.2.3	Analyzátoři s dvojitou fokusací.....	164
6.2.2.4	Kvadrupól (Q)	165
6.2.2.5	Sférická iontová past (3D-IT).....	166
6.2.2.6	Lineární iontová past (LIT)	166
6.2.2.7	Analyzátor doby letu (TIME-OF-FLIGHT, TOF).....	167
6.2.2.8	Iontová cyklotronová rezonance s Fourierovou transformací (FT-ICR).....	168

6.2.2.9	Orbitrap.....	168
6.2.3	Detektory.....	169
6.2.4	Vakuový systém.....	170
6.2.4.1	Mechanické vývěvy.....	171
6.3	Tandemová hmotnostní spektrometrie.....	172
6.3.1	Tandemové hmotnostní spektrometry na bázi sektorových analyzátorů.....	172
6.3.2	Trojité kvadrupól (QQQ, QqQ).....	172
6.3.3	Tandem TOF-TOF.....	173
6.3.4	Trojité kvadrupól s lineární iontovou pastí (QqQLIT).....	173
6.3.5	Q-TOF.....	173
6.4	Mobilní hmotnostní spektrometrie.....	173
6.5	Hmotnostní spektrometrie izotopových poměrů (IRMS).....	174
6.5.1	Princip IRMS.....	174
6.5.2	Využití IRMS.....	175
7	SPOJENÍ CHROMATOGRAFICKÝCH TECHNIK A HMOTNOSTNÍ SPEKTROMETRIE	181
	<i>Josef Čáslavský</i>	
7.1	Spojení plynové chromatografie s hmotnostní spektrometrií (GC/MS).....	181
7.2	Instrumentace pro GC/MS.....	183
7.2.1	GC/MS s kvadrupólem.....	183
7.2.2	GC/MS se sférickou iontovou pastí.....	183
7.2.3	GC/MS s trojitým kvadrupólem.....	183
7.2.4	GC/MS se sektorovými analyzátory.....	183
7.2.5	GC/MS s analyzátorem doby letu.....	183
7.2.6	GC/MS s Orbitrapem.....	184
7.2.7	GC/FT-ICR MS.....	184
7.2.8	GC/Q-TOF.....	184
7.3	Spojení kapalinové chromatografie s hmotnostní spektrometrií.....	185
7.3.1	Instrumentace pro LC/MS.....	186
7.4	Spojení superkritické fluidní chromatografie s hmotnostní spektrometrií.....	186
8	ELEKTROSEPARAČNÍ METODY	189
8.1	Kapilární zónová elektroforéza, izotachoforéza a epitachoforéza.....	189
	<i>Marián Kovaľ, Ludmila Křivánková, Ivona Voráčová</i>	
8.1.1	Teoretické principy.....	189
8.1.2	Konstrukce přístrojov.....	191
8.1.2.1	Zdroj prúdu (napätia).....	191
8.1.2.2	Kapiláry.....	191
8.1.2.3	Detektory.....	193
8.1.3	Zónová elektroforéza.....	194
8.1.4	Izotachoforéza.....	196
8.1.4.1	Inštrumentácia pre ITP.....	199
8.1.5	Aplikácie ITP a CZE.....	200
8.1.6	Epitachoforéza.....	206
8.1.6.1	Princip.....	206
8.1.6.2	Instrumentace.....	208
8.1.6.3	Aplikace.....	208
8.2	Afinitní kapilární elektroforéza.....	209
	<i>Petr Kubáň</i>	
8.2.1	Úvod.....	209
8.2.2	Princip ACE.....	209
8.2.3	Vyhodnocení naměřených dat – Scatchardův graf.....	210
8.2.4	Techniky ACE.....	211
8.2.4.1	Analýza rovnovážných směsí.....	212

8.2.4.2	Analyza založená na změně elektroforetických mobilit.....	213
8.2.4.3	ACE s imobilizovaným ligandem.....	215
8.2.5	Aplikace ACE	215
8.2.6	Závěr.....	215
8.3	Gelová elektroforéza	217
	<i>Petr Kubáň</i>	
8.3.1	Úvod.....	217
8.3.2	Princip GE.....	217
8.3.3	Instrumentace	217
8.3.4	Typy gelů.....	218
8.3.4.1	Agarosový gel.....	218
8.3.4.2	Polyakrylamidový gel (PAGE).....	218
8.3.4.3	Další typy gelů.....	219
8.3.5	Separční elektrolyt.....	219
8.3.6	Elektroforéza v polyakrylamidovém gelu s dodecylsulfátem sodným (SDS-PAGE).....	219
8.3.7	Detekce.....	220
8.3.8	Blotting.....	220
8.3.9	Dvoudimenzionální (2D) gelová elektroforéza.....	220
8.3.10	Kapilární gelová elektroforéza (CGE)	221
8.3.10.1	DNA sekvenování pomocí kapilární gelové elektroforézy	221
8.3.11	Závěr.....	222
8.4	Elektrokinetické chromatografické metody.....	223
	<i>Petr Česla, Jana Váňová</i>	
8.4.1	Micelární elektrokinetická chromatografie	224
8.4.1.1	Tenzidy používané v micelární elektorkietické chromatografii	225
8.4.2	Další elektrokinetické chromatografické techniky.....	227
8.4.3	Instrumentální aspekty spojené s elektrokinetickou chromatografií.....	228
8.4.4	Aplikace elektrokinetické chromatografie	229
9	ELEKTROANALYTICKÉ METODY	235
	<i>František Opekar, Vlastimil Vyskočil</i>	
9.1	Obecný úvod a rozdělení elektroanalytických metod.....	235
9.1.1	Struktura mezifázi kov/elektrolyt, elektrická dvojvrstva	235
9.1.2	Vznik elektródového potenciálu	236
9.1.3	Elektrochemický článek	236
9.1.4	Průchod proudu elektrochemickým článkem – kinetika elektrodových reakcí.....	237
9.1.5	Transportní procesy v elektrochemickém článku.....	239
9.1.6	Rozdělení elektroanalytických metod	241
9.2	Voltametrická analýza	242
9.2.1	Princip metody	242
9.2.2	Instrumentace	243
9.2.3	Pracovní elektrody.....	244
9.2.3.1	Rotující disková elektroda.....	246
9.2.3.2	Mikroelektrody a jejich soubory	246
9.2.4	Další komponenty voltametrické cely.....	248
9.2.5	Variety voltametrických měření.....	248
9.2.5.1	Diferenční pulsní voltametrie	248
9.2.5.2	Elektrochemická rozpouštěcí voltametrie	249
9.2.6	Nové trendy ve voltametrické analýze	251
9.2.6.1	Netradiční elektrodové materiály	252
9.2.6.2	Voltametrické DNA biosenzory	254
9.3	Ampérometrie.....	256
	<i>Jana Skopalová</i>	
9.3.1	Ampérometrické senzory	256

9.3.1.1	Clarkovo kyslíkové čidlo	256
9.3.1.2	Enzymové biosenzory	257
9.3.1.3	Tkaňové a bakteriální biosenzory	259
9.3.2	Ampérometrické detektory	259
9.3.2.1	Průtokové cely	260
9.3.2.2	Pracovní elektrody pro průtoková měření	261
9.3.2.3	Měřicí techniky	262
9.3.2.4	Použití ampérometrické detekce v průtokové analýze organických látek	262
9.4	Coulometria	264
	<i>Miroslav Čákr, Ernest Beinrohr</i>	
9.4.1	Princíp metody	264
9.4.2	Inštrumentácia	264
9.4.3	Základy metodiky	265
9.4.4	Modifikované techniky coulometrických analýz	266
9.4.5	Použitie coulometrických meraní pri analýze organických látok	266
9.4.5.1	Elementárna analýza organických látok použitím coulometrie	266
9.4.5.2	Coulometrické titrácie	267
9.4.5.3	Coulometrické titrácie v tenkej vrstve roztoku	270
10	SPEKTRÁLNÍ METODY	279
10.1	UV-VIS spektrofotometrie	279
	<i>Renata Komendová</i>	
10.1.1	Princíp metody	279
10.1.2	Vztah mezi elektronovým spektrem a strukturou molekuly	280
10.1.3	Kvalitativní analýza	285
10.1.4	Kvantitativní analýza	286
10.1.5	Instrumentace	287
10.1.6	Příklady stanovení	289
10.1.6.1	Kapalinová chromatografie	289
10.1.6.2	Analýza vody	290
10.1.6.3	Klinická analýza	290
10.1.6.4	Využití organických činidel pro analýzu organických látek	291
10.1.6.5	Využití organických činidel pro analýzu anorganických látek	291
10.2	Luminiscenční metody	293
	<i>Vlastimil Kubáň</i>	
10.2.1	Úvod do luminiscenčních metod	293
10.2.2	Instrumentace	295
10.2.3	Příklady aplikací	296
10.3	Infračervená spektroskopie	297
	<i>Martina Klučáková</i>	
10.3.1	Princíp	297
10.3.2	Jak měřit infračervená spektra	298
10.3.3	Co lze vyčíst z infračervených spekter	299
10.3.4	Vybrané aplikace FT-IR spektrometrie	305
	<i>Ján Pásztor</i>	
10.3.4.1	Ropné látky	305
10.3.4.2	FT-IR tribodiagnostika	306
10.3.4.3	FT-IR analýza plynů	307
10.4	Ramanova spektrometrie	313
	<i>Tomáš Pekárek</i>	
10.4.1	Teoretické základy	313
10.4.2	Experimentální uspořádání	316
10.4.3	Aplikace Ramanovy spektrometrie	318

10.4.3.1	Identifikace neznámých látek.....	318
10.4.3.2	Identifikace polymorfů, solvátů a solí	319
10.4.3.3	Ramanovo mapování a zobrazování	320
10.4.3.4	Další příklady aplikací Ramanovy spektrometrie	321
10.5	Nukleární magnetická rezonance.....	323
	<i>Marcela Tkadlecová, Antonín Lyčka</i>	
10.5.1	Princip metody	323
10.5.2	Instrumentace	323
10.5.3	Interpretace spekter	324
10.5.3.1	Příklad interpretace 1D spekter	325
10.5.3.2	Příklad interpretace 2D spekter	326
10.5.4	¹⁵ N NMR spektroskopie	331
10.5.5	Způsoby měření ¹⁵ N NMR spekter v roztoku.....	333
10.5.5.1	Přístrojové vybavení pro měření ¹⁵ N NMR spekter	334
10.5.5.2	Standardy v ¹⁵ N NMR	335
10.5.6	Interpretace ¹⁵ N NMR spekter.....	335
10.5.7	Speciální kvantitativní analýza	339
11	MOBILNÍ SPEKTRÁLNÍ ANALYZÁTORY.....	347
	<i>Tomáš Černožský</i>	
11.1	Členění podle technik a vybraných aplikací.....	347
11.2	Ramanova spektrometrie	347
11.2.1	Nejrozšířenější aplikace mobilních Ramanových spektrometrů.....	354
11.2.1.1	Bezpečnostní aplikace – detekce nebezpečných látek.....	354
11.2.1.2	Mobilní detekce narkotik a jejich prekurzorů	355
11.2.1.3	Kontrola pozitivní shody vstupních surovin ve farmac. a kosmetickém průmyslu.....	356
11.2.1.4	Detekce padělků léčiv.....	357
11.2.1.5	Rychlá kvantitativní analýza v terénu a v provozech	358
11.3	Infračervená spektrometrie ve střední oblasti.....	359
11.3.1	Filtrové spektrometry a spektrometry na principu LVF (Linear Variable Filter).....	359
11.3.2	FT-IR spektrometry pro identifikaci pevných a kapalných látek.....	359
11.3.3	FT-IR spektrometry pro identifikaci a kvantifikaci plynů a par	361
11.3.4	Spektrometry využívající laditelné infračervené lasery.....	362
11.4	NIR spektrometrie	363
11.5	Hmotnostní spektrometrie	365
12	ORGANICKÁ ELEMENTÁRNÍ ANALÝZA.....	371
	<i>Jan Langhans</i>	
12.1	Princip metod organické elementární analýzy.....	371
12.2	Stanovení celkového organického uhlíku (TOC) a forem uhlíku.....	371
12.2.1	Základní pojmy a rozdělení metod.....	371
12.2.2	Stanovení TOC suchým spalováním	372
12.2.3	Stanovení TOC oxidační mineralizací s UV zářením	372
12.2.4	Stanovení forem uhlíku postupným termickým rozkladem	372
12.3	Stanovení organického dusíku.....	373
12.3.1	Stanovení dusíku podle Dumase	373
12.3.2	Stanovení dusíku podle Kjeldahla.....	374
12.3.3	Stanovení vázaného dusíku (TN _b)	374
12.3.4	Další metody stanovení dusíku	375
12.4	Stanovení fosforu.....	376
12.5	Stanovení síry	376
	<i>Antonín Povolný</i>	
12.6	Stanovení halogenů	376
12.6.1	Základní pojmy a rozdělení metod	377

12.6.2	Analyzátor organicky vázaných halogenů.....	377
12.7	Stanovení rtuti	379
	<i>Věra Spěváčková, Mája Čejchanová</i>	
12.7.1	Vlastnosti rtuti.....	379
12.7.2	Stanovení rtuti	379
12.7.2.1	Přímé stanovení celkového obsahu Hg.....	379
12.7.3	Sledování vlivu obsahu rtuti v životním prostředí na zdraví člověka	381
12.7.3.1	Stanovení anorganicky a organicky vázané rtuti ve vlasech	381
12.8	Stanovení C, H, N, S spalovacími analyzátory	382
	<i>Pavel Novák</i>	
12.8.1	Charakteristické vlastnosti elementárních analyzátorů.....	382
12.8.1.1	Způsoby detekce prvků C, H, N, S.....	382
12.8.1.2	Navážky vzorku	382
12.8.1.3	Spalování vzorku	383
12.8.1.4	Měřicí rozsah analyzátorů	383
12.8.2	Obvyklé kombinace měřených prvků.....	383
12.8.2.1	Analyzátory CHNS.....	383
12.8.2.2	Analyzátory CNS.....	384
12.8.2.3	Analyzátory SC.....	384
12.8.2.4	Analyzátory stanovení obsahu kyslíku	385
12.9	Závěr.....	385

13 PŘÍKLADY APLIKACÍ ANALYTICKÝCH METOD V RŮZNÝCH OBLASTECH.....389

13.1	Kontrola životního prostředí	389
	<i>Vladimír Kraják, Jiří Pavlosek, Lucie Hellebrandová</i>	
13.1.1	Vody	389
13.1.1.1	Nejužívanější nespecifické (skupinové, neselektivní) parametry	389
13.1.1.2	Selektivní stanovení.....	391
13.1.2	Ovzduší	393
13.1.2.1	Přímá měření pomocí analyzátorů.....	393
13.1.2.2	Záchyt na kolektor k následnému analytickému stanovení	394
13.1.2.3	Venkovní ovzduší (imise)	396
13.1.2.4	Emise (odpadní plyn)	397
13.1.2.5	Ovzduší obytných místností	397
13.1.2.6	Pracovní ovzduší	398
13.1.2.7	Půdní vzduch (atmogeochemický průzkum)	398
13.1.3	Odpady a kaly.....	399
13.1.4	Půda a sedimenty.....	400
13.2	Organická analýza v chemickém průmyslu	402
	<i>Pavel Kuráň, Pavel Janoš</i>	
13.2.1	Specifika analýzy v chemickém průmyslu	402
13.2.2	Výroba polypropylenu.....	403
13.2.3	Hodnocení vlastností petrochemických surovin a produktů pomocí NIR	404
13.2.4	Výroba kaprolaktamu.....	407
13.2.5	Výroba generátorového plynu zplyňováním biomasy.....	409
13.3	Klinická biochemie a toxikologie.....	412
13.3.1	Klinická biochemie	412
	<i>Luděk Dohnal, Richard Průša</i>	
13.3.1.1	Glukóza v krvi (v plazmě)	412
13.3.1.2	Močovina v séru	412
13.3.1.3	Kreatinin v séru	413
13.3.1.4	Kyselina močová v séru.....	413
13.3.1.5	Cholesterol celkový v séru	413
13.3.1.6	Bilirubin celkový v séru	414

13.3.1.7	Gamaglutamyltransferasa (GGT) v séru.....	414
13.3.1.8	Alaninaminottransferasa a aspartátaminottransferasa (ALT a AST) v séru.....	414
13.3.1.9	Albumin v moči (mikroalbuminurie)	414
13.3.1.10	Celková bílkovina v séru	415
13.3.1.11	Elektroforéza bílkovin krevního séra	415
13.3.2	Toxikologie	417
	<i>Štěpánka Vlčková</i>	
13.3.2.1	Toxikologická analýza.....	417
13.3.2.2	Průmyslová toxikologie.....	418
13.4	Kriminalistické a celní laboratoře	419
13.4.1	Kriminalistické a forenzní aplikace metod organické chemické analýzy	419
	<i>Oldřich Vyhnanek</i>	
13.4.1.1	Subjekty kriminalistické a forenzní chemie	419
13.4.1.2	Objekty kriminalistickotechnické expertizy organických látek	419
13.4.1.3	Separční metody	420
13.4.1.4	Spektroskopické metody.....	421
13.4.1.5	Nové směry	422
13.4.2	Stanovení organických látek v Celně technické laboratoři	423
	<i>Stanislav Ondroušek</i>	
13.4.2.1	Úkoly Celně technické laboratoře	423
13.4.2.2	Používané analytické metody	424
13.5	Farmacie: stanovení nitrosonečistot.....	428
	<i>Jaroslav Kuchyňa, Kirill Mitusov, Zbyněk Mruzek</i>	
13.5.1	Monitoring N-nitrosaminů ve farmaceutických produktech.....	428
13.5.2	Chromatografické metody stanovení N-nitrosaminů	429
13.5.3	Headspace metody GC/MS a GC/MS/MS	430
13.5.3.1	Příprava vzorku.....	430
13.5.3.2	Parametry headspace autosampleru.....	430
13.5.3.3	Parametry plynového chromatografu	430
13.5.3.4	Porovnání výsledků analýz s použitím SQ a MS/MS detektoru.....	430
13.5.4	Extrakční metody GC/MS a GC/MS/MS.....	431
13.5.4.1	Příprava extraktu vzorku	431
13.5.4.2	Parametry ALS	432
13.5.4.3	Parametry plynového chromatografu	432
13.5.4.4	Hodnocení GC/MS a GC/MS/MS analýzy extraktů vzorků léčiv.....	432
13.5.5	Analýza metodou LC/MS/MS.....	433
13.5.5.1	Příprava vzorku.....	433
13.5.5.2	Hodnocení analýzy N-Nitrosaminů pomocí LC/MS A LC/MS/M.....	433
13.5.6	Závěr.....	433
	Autorský rejstřík	439
	Sponzoři, inzerce.....	442

S pozdravem Ing. Václav Helán